

Doelenboom

Werken aan een toekomstbestendige economie

De doelenboom

Gedurende deze collegeperiode is het onze inzet om (meetbare) maatschappelijke impact te realiseren. In alle acht de beleidskaders is gekozen om door middel van een doelenboom de essentie van de provinciale inspanningen in beeld te brengen. We hebben gekozen om dit in kaart te brengen via een uniforme opzet langs vier niveaus. De gewenste 'maatschappelijke opgave' is het vertrekpunt. Deze is richtinggevend voor onze provinciale bijdrage. De doelenbomen geven dus een antwoord op de vragen "wat willen we bereiken?" en "wat gaan we hiervoor doen?". We zijn ons ervan bewust dat niet alles binnen de directe of indirecte provinciale invloedssfeer ligt en we vaak samen met andere partners een bijdrage kunnen leveren aan het hoogst gestelde doel.

Monitoring

De doelenboom vormt de basis voor het monitoren van de voortgang door Provinciale Staten en hiermee voor het beantwoorden van de vragen "hoe staat het met de maatschappelijke opgaven in Limburg" en "heeft de provincie haar beoogde resultaten behaald om hier positief aan bij te dragen?". GS zal allereerst de eigen activiteiten en behaalde resultaten monitoren en hierover rapporteren. Daarnaast worden aan de doelstellingen en maatschappelijke opgaven indicatoren gekoppeld, welke (trendmatige) ontwikkelingen inzichtelijk maken. Voor een aantal kaders zal er de komende collegeperiode ook gewerkt worden aan het ontwikkelen van nieuwe indicatoren omdat de huidige beschikbare indicatoren ontoereikend zijn. In de Voorjaarsnota 2024 komen we met een concreet voorstel voor de indicatoren en de verwerking hiervan in de P&C-cyclus.

Maatschappelijke opgave

Het lange-termijn vraagstuk. Een trendmatige ontwikkeling die niet direct beïnvloedbaar is door provinciaal beleid.

Doelstelling

De doelstellingen waar we ons de komende periode op richten. Dit zijn doelen waar meerdere partners aan bijdragen.

Resultaat

Resultaten die de Provincie (zelf of samen met anderen) de komende periode oplevert.

Activiteiten

Provinciale acties en interventies die verricht zijn om bij te dragen aan de gestelde resultaten.

Thema:

Een veerkrachtige, toekomstbestendige en wendbare Limburgse economie, met stevige ambities als het gaat om slimme en duurzame innovaties.

Subthema's:

Verduurzaming en circulaire economie

Vestigingsklimaat van morgen

Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

Een gezonde arbeidsmarkt

Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

Een veerkrachtige, toekomstbestendige en wendbare Limburgse economie, met stevige ambities als het gaat om slimme en duurzame innovaties.

Verduurzaming en circulaire economie

Doelstelling

Om de provincie meer toekomstbestendig te maken met meer en beter opgeleide vakmensen en bij te dragen aan een duurzaam en circulair Limburg:

- Tegen 2027 heeft de Limburgse economie een grotere mate van circulariteit bereikt door de implementatie van R-strategieën, waarmee we in lijn zijn met de nationale doelstelling van 50% circulariteit tegen 2030.
- In 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid intensief samen om de menselijke factor in de circulaire transitie te versterken.
- In 2027 zijn de ruimtelijke, juridische, digitale en financiële randvoorwaarden zo ingericht om de uitrol van kansrijke ontwikkelingen mogelijk te maken.

Resultaat

- In 2027 hebben we voor 4 prioritaire bedrijfsketens (chemie, bouw, maak en voedselsystemen) in Limburg acties en initiatieven geïnitieerd om de circulaire transitie te ondersteunen op het vlak van kennisvraagstukken en arbeidsmarkt, ketenvorming en -vernieuwing en aanpassing van het (financieel, ruimtelijk en beleids-) instrumentarium.
- De Provincie realiseert in 2027 een 25% circulaire inkoop en treedt hier op als een 'eerste klant' (launching customer).
- Samen met de regio en het bedrijfsleven formuleren we een lobby agenda met voorstellen voor de aanpak van transitieknelpunten waarvoor de verantwoordelijkheid ligt bij het Rijk ende EU.

Activiteiten

1. Prioritaire bedrijfsketen (2.2.1)

- We ondersteunen specifieke programma's en/of projecten die aansluiten op de 4 prioritaire bedrijfsketens en gericht op de circulaire economie transitie.

2. Circulair bedrijfsleven (2.2.2)

- We stimuleren en versnellen het ondernemerschap bij het MKB in de circulaire economie mbv een kanskaart en door het gericht inzetten van beschikbare en vernieuwde (innovatie) instrumenten via regionale investeringsfondsen en subsidiemogelijkheden bij LIOF, LEF/PCDF, LSCF en BVP.
- We identificeren en faciliteren strategische partners, samenwerkingsvormen en netwerken die bijdragen aan het versnellen en opschalen van de circulaire economie bij het Limburgs MKB.
- We monitoren en rapporteren over de ontwikkeling en voortgang van circulaire projecten en circulaire waardeketens en -netwerken.

3. Circulaire vraag (2.2.3)

- We bevorderen innovatie en circulariteit binnen de leveranciersketen als 'eerste klant' (launching customer) via onze eigen inkoop (o.a. in de grond-, weg en waterbouw en facilitaire diensten).
- We stellen meetbare doelen voor circulaire inkoopcriteria vast en het monitoren van de voortgang.
- We bouwen kennis en ervaring op met het toepassen van duurzame en circulaire inkoopinstrumenten en delen deze actief met de Limburgse gemeenten binnen het provinciaal leernetwerk inkoopprofessionals Limburg

4. Human capital & onderwijs voor de circulaire economie (2.2.4)

- We stellen de human capital opgave vast en stimuleren de onderwijsinnovatie voor de ontwikkeling van circulaire vaardigheden en kennis binnen de om- en bijscholing van werkende professionals in het beroepsonderwijs.
- We stimuleren en motiveren dat nieuwe kennis en ervaringen op het gebied van circulaire economie worden toegepast in de praktijk en in onderwijs- en scholingsprogramma's.

5. Uitgangspunten ter versterking van het circulair ecosysteem (2.2.5)

- We analyseren samen met onze partners knelpunten en formuleren verbetervoorstellen om de circulaire economie in Limburg te stimuleren. We richten ons op wet en regelgeving, ruimtelijke aanpassingen en borging via afspraken, zoals bijvoorbeeld de woondeals.
- We dragen bij aan kennisdeling en gezamenlijke beleidsontwikkeling voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- We voeren een verkenning uit naar de ruimtebehoefte en groene grondstofproductie van de circulaire economie in Limburg en zoeken de synergie op met de gebiedsgerichte aanpak LPLG.
- We stimuleren het slim gebruikmaken van digitale mogelijkheden, zoals blockchain, artificiële intelligentie, digital twins en materiaalpaspoorten, om circulariteit te versnellen.
- We zetten nadrukkelijk in door benutting van nationale en Europese financieringsprogramma's.

6. Communicatie & Kennisdeling (2.2.6)

- We benutten onze netwerken in de lobby vanuit Limburg en gebruiken ze actief met als doel het beïnvloeden van de vorming van (toekomstige) nationale en Europese agenda's.
- De provincie intensiveert de grensoverschrijdende samenwerking in de Euregio om de circulaire economie te versterken.
- We dragen samen met onze partners actief onze Limburgse ervaringen en voorbeelden uit.

Majeure integrale ontwikkelingen (7.1 t/m 7.6)

Resultaat

- In 2027 zijn de reeds gemaakte afspraken voor Chemelot Circular Hub gerealiseerd.
- In 2027 zijn de reeds gemaakte afspraken voor de Brightlands Campussen gerealiseerd.
- Maximale inzet voor de Limburgse Einstein Telescope waarbij minimaal 10 projecten worden gerealiseerd.
- In 2027 zijn de reeds gemaakte afspraken voor MAA gerealiseerd.
- In 2027 zijn de reeds gemaakte afspraken voor VDL/NedCar gerealiseerd.
- In 2027 is er een Visie 2040 op de Limburgse economie die met consultatie en inbreng van partners en betrokken partijen tot stand is gekomen.

Activiteiten

- We voeren de afspraken over Chemelot Circular Hub uit.
- We voeren de afspraken over Brightlands en de campussen.
- Als aandeelhouder van de Brightlands campussen stimuleren we dat dwarsverbanden worden gezocht met relevante regionale programma's rondom maatschappelijke opgaven.
- We plegen maximale inzet voor de Limburgse propositie voor de Einstein Telescope.
- We voeren de afspraken over MAA uit.
- We voeren de afspraken over VDL/NedCar uit.
- We bereiden besluitvorming over ZLSM voor.
- We stellen een visie voor de Limburgse economie in 2040 op.

Een veerkrachtige, toekomstbestendige en wendbare Limburgse economie, met stevige ambities als het gaat om slimme en duurzame innovaties.

Vestigingsklimaat van morgen

Om bij te dragen aan betere ruimtelijke, financiële en economische randvoorwaarden voor een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat:

- In 2027 zijn onze acquisitieresultaten verbeterd, kennen wij het Limburgse bedrijfsleven beter en is het zakelijk toerisme gegroeid.
- In 2027 is de acquisitiesamenwerking met stakeholders in Limburg dusdanig versterkt dat nieuwe potentiële leads die kansrijk zijn voor Limburg, in gezamenlijkheid worden verkend.
- In 2027 zijn er betere (ruimtelijke) randvoorwaarden gecreëerd voor een toekomstbestendig en kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat.

Activiteiten

1. Strategische acquisitie en verankering (3.2.1)

- We zetten LIOF, campussen en de partners in het acquisitieconvenant in en ondersteunen hen in de selectieve acquisitie met goed gastheerschap, incentives en economische diplomatie.
- Vanuit onze centrale regierol zetten wij ons in voor versterking van de samenwerking op het gebied van acquisitie tussen de Brightlands campussen en LIOF.
- We coördineren het acquisitieproces vanuit het nieuw te vormen proactief acquisitie actie team.
- Medio 2025 bekijken we of herijking van het acquisitieconvenant noodzakelijk is.
- Wij gebruiken vakbeurzen en handelsdagen met onze buurlanden als platform voor acquisitie en economische diplomatieke activiteiten waar opportuun.
- We organiseren (netwerk)events ten dienste van het acquisitiebeleid.
- We gaan gezamenlijk vanuit Limburg een samenwerkingsagenda met Brainport Eindhoven/Noord Brabant opstellen.

2. Toerisme: innovatie, infrastructuur en zakelijk toerisme (3.2.2)

- Gerichte (financiële) ondersteuning voor cruciale onderdelen van de fiets- en wandelverbindingen in Limburg.
- Het pakken van een aanjaagrol inzake bestemmingsmanagement, te beginnen in Zuid-Limburg, zonder in de verantwoordelijkheden van gemeenten te treden.
- Aan de hand van de resultaten van de pilot rond het Maastricht Convention Bureau evalueren we samen met stakeholders, waaronder gemeenten of een haalbare businesscase ontwikkeld kan worden om de activiteiten van het MCB op te schalen naar de andere Brightlands campussen.

3. Internationale economische samenwerking en diplomatie (3.2.3)

- Wij komen tot een rolbepaling in relatie tot het thema economische veiligheid en ontwikkelen daartoe een methodiek en een partnernetwerk.
- Wij zetten onze lobbypositie en -expertise in om Limburgse spelers te positioneren voor middelen uit het Europese programma voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie.
- We werken met de besturen van Noord Rijn-Westfalen, Vlaanderen en Wallonië aan gelijk gerichte innovatiestrategieën, met bijbehorende afspraken.
- Wij blijven deelnemen aan de voor Limburg relevante S3-Platforms 'Med Tech', 'Precision Medicine', 'Chemicals' en 'Agrofood' en het Vanguard-initiatief.
- We geven LIOF opdracht om grensoverschrijdende samenwerking en exportbevordering uit te voeren.

Innovaties voor de maatschappelijke opgaven

Doelstelling

Om te bereiken dat de economie meer duurzaam, circulair, gezond en digitaal wordt, via maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap:

- In 2027 is de innovatiekracht van het Limburgse MKB verbeterd, waardoor ondernemers via maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap bijdragen aan een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg.
- In 2027 zijn er meer startende innovatieve ondernemers vanuit de ecosystemen, het onderwijs en via acquisitie, allen gericht op de transities.
- In 2027 is er voor Limburg een dekkend financieringsinstrumentarium voor startende ondernemers.

Resultaat

- In 2026 start een nieuw MKB-Innovatieprogramma gericht op het brede MKB.
- In 2027 hebben wij bedrijven ondersteund bij innovatieve grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten in euregionaal verband.
- In 2027 hebben wij via onze instrumenten 300 ondernemingen gestimuleerd om (in samenwerking met kennisinstellingen) innovatieve projecten te starten op één of meer van de vijf maatschappelijke transities.
- In 2027 hebben wij 30 nieuwe start-ups en scale-ups ondersteund met inzet van fondsen en programma's in Limburg.
- In 2027 is een MKB Duurzaamheidsfonds in werking.
- In 2027 hebben wij samen met de Limburgse gemeenten, triple helix organisaties, ondernemersorganisaties, KvK en RVO een efficiënte en effectieve gezamenlijke dienstverlening aan het MKB, gericht op de transities, gerealiseerd. Wij vervullen daarin een coördinerende rol.

Activiteiten

1. Innovatief bedrijfsleven (4.2.1)

- We zetten LIOF gericht op MKB-innovatie en bedrijfs-ondersteuning.
- We nemen deel aan de landelijke MKB MIT.
- We nemen deel aan de Europese programma's als partner en cofinancier.

2. Innovatieve ecosystemen (4.2.2)

- We zetten LIOF voor participaties en financieringen.
- We zetten de BVP-fondsen in.

3. Innovaties in het brede MKB (4.2.3)

- Op basis van de Actieagenda MKB-Dienstverlening 2024-2026 gaan we samen met onze partners de dienstverlening aan het MKB in Limburg verbeteren.
- We richten een MKB Duurzaamheidsfonds in.

Resultaat

- In 2027 is er een Limburgbreed acquisitieteam dat in samenwerking met partners bijdraagt aan selectieve acquisitie.
- In 2027 is er een samenwerkingsagenda Limburg en Eindhoven/Noord Brabant, gericht op de versterking van elkaars economische ontwikkeling.
- In 2027 zijn de activiteiten van het Maastricht Convention Bureau opgeschaald naar een agenda rondom de Brightlands-thema's en zijn tenminste 4 events (1 per campus) in Limburg geworven.
- In 2027 zijn tenminste 4 projecten gerealiseerd die bijdragen aan de internationale samenwerking en profilering van de Brightlands campussen.
- In 2027 heeft LIOF een succesvol programma voor export en grensoverschrijdend ondernemen gerealiseerd met tenminste 400 investor relations gesprekken.

Een veerkrachtige, toekomstbestendige en wendbare Limburgse economie, met stevige ambities als het gaat om slimme en duurzame innovaties.

Een gezonde arbeidsmarkt

Doelstelling

Om bij te dragen aan meer en beter opgeleide vakmensen, het vergroten van de arbeidsparticipatie en het terugdringen van de krapte op de arbeidsmarkt:

- In 2027 is de flexibiliteit en robuustheid van de onderwijsinfrastructuur (MBO, HBO en WO) in Limburg versterkt en vergroot.
- In 2027 is er een LevenLangOntwikkelen-infrastructuur die de inwoners van Limburg in staat stelt om hun kennis en vaardigheden op peil te houden.
- In 2027 werken onderwijs, bedrijfsleven en overheid samen aan de kritische factor human capital bij het doen slagen van de transities.

Resultaat

- In 2027 is er een Bestuurstafel Onderwijs met alle hoger- en beroepsonderwijsinstellingen gerealiseerd die 2x per jaar bij elkaar komt.
- In 2027 is een nadere uitwerking van de Vakmanschapsagenda MBO 2030 opgesteld met alle MBO-instellingen (Yuverta, Vista, Gilde) in Limburg.
- In 2027 realiseren we 4 arbeidsmarkt- en onderwijsprojecten binnen Rijks- of Europese regelingen.
- In 2027 is er een provinciebrede infrastructuur voor Leven Lang Ontwikkelen, gericht op de Limburgse beroepsbevolking en werkgevers.
- In 2027 zijn er 2 arbeidsmarkt-evenementen met telkens minimaal 100 HR-professionals georganiseerd.
- In 2027 is er een robuuste infrastructuur voor grensinformatie met ondersteuning van de Provincie.

Activiteiten

1. Toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur (5.2.1)

- We bevorderen de samenwerking tussen onderwijsinstellingen via een Bestuurstafel Onderwijs.
- We bevorderen de betrokkenheid van het gehele onderwijsveld op majeure provinciale ontwikkelingen, zoals Brightlands, Einstein Telescoop en VDL Nedcar.
- Samen met het MBO komen we tot een nadere uitwerking van de vakmanschapsagenda MBO 2030.
- We stimuleren de opzet van nieuwe en schalen bestaande Publiek Private Samenwerkingen in het onderwijs in Limburg op.
- De provincie zal jaarlijks in gesprek gaan met po-vo om behoeften op te halen.
- We stimuleren de verdere aanhaking van het mbo, hbo en wo op het thema Leven Lang Ontwikkelen.
- We verkennen de mogelijkheden van een trinationale kennisinfrastructuur.

2. Toekomstbestendige en wendbare beroepsbevolking (5.2.2)

- We stimuleren een verdere verankering van de Limburgse LLO-infrastructuur via Leo Loopbaan en Limburg Leert.
- We werken samen met andere provincies om een landelijk dekkende LLO-infrastructuur te organiseren.
- Bij Leven Lang Ontwikkelen hebben we ook voor de basisvaardigheden van mensen (zoals lezen, schrijven en rekenen), en we gaan in overleg met partners in het werkveld om dit thema te agenderen.
- We stimuleren strategisch HRM-beleid van werkgevers.
- We zorgen voor structurele bestuurlijke afstemming met arbeidsmarktpartners (als UWV, arbeidsmarktregio's, werkgeversorganisaties en vakbonden).
- We organiseren tweemaal een arbeidsmarkt-evenement.

3. Vraag en aanbod in balans (5.2.3)

- Conform het 'convenant financiering Grensinformatie' evalueren we samen met de GIP's of de financiering nog adequaat is voor de actuele situatie.
- We sluiten aan bij landelijke programma's en actieplannen gericht op het terugdringen van tekorten in specifieke sectoren zoals het actieplan Groene en Digitale banen.
- We gaan in gesprek met arbeidsmarktregio's welke rol Provincie Limburg kan hebben in het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.
- We werken samen met sectoren en samenwerkingsverbanden van bedrijven om de krapte goed in kaart te brengen.

Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg

Doelstelling

Om vanuit maatschappelijk verantwoorde innovaties en ondernemerschap te komen tot een duurzaam, circulair, gezond en digitaal Limburg:

- In 2027 is er meer kennis over de land- en tuinbouw in Limburg en daardoor begrip ten aanzien van de sector en de transities.
- Zie verder ook 'Innovaties voor de maatschappelijke opgaven'.

Resultaat

- In 2027 zijn 120 agrarische koplopers en innovatoren ondersteund met het marktrijp maken van kansrijke innovaties en concepten ten behoeve van de transities.
- In 2025 is er een uitgebalanceerd instrumentenpakket beschikbaar bij het LIOF ten behoeve van de transities in de land- en tuinbouw.
- In 2025 is er een communicatiestrategie voor het actief informeren van agrariërs, gericht op kennis, informatie en regelingen, waarmee we de blijvers beogen te bereiken.
- In 2025 is er één Limburgs platform actief waar gesproken wordt over het perspectief van de blijvende ondernemers in de agrarische sector.
- In 2027 zijn er 12 initiatieven van derden ondersteund die gericht zijn op educatie en communicatie tussen boer en burger.
- In 2027 is minstens 50% van de middelen van het blijversbudget besteed aan oplossingen die duurzaam/diervriendelijk zijn.

Activiteiten

1. Opgavegericht innoveren (6.2.1)

- Wij investeren in initiatieven die meer toegevoegde waarde geven aan Limburgse agrofood producten of de gehele keten Limburgse agrofood keten ('Made in Limburg').
- Investeren in vernieuwende toekomstgerichte concepten op het gebied van natuurinclusieve landbouw, regeneratieve landbouw, biologische landbouw en dierenwelzijn.
- Investeren in concepten die bijdragen aan een integrale emissiereductie in de veehouderij, op het gebied van stal en verwerking, verwaarding en aanwending van mest.
- We ondersteunen kansrijke initiatieven van koplopers en innovatoren om te komen tot een krachtige implementatiestrategie, met name via het wegnemen van juridische hobbels en het regelen van financiering.

2. Strategisch verbinden (6.2.2)

- We herijken het LIOF instrumentarium en vullen dit waar nodig aan.
- Opstellen communicatiestrategie om Limburgse boeren laagdrempelig te informeren over kennis, informatie en regelingen met een koppeling naar de GLB/NSP.
- Platform realiseren om continu in overleg te blijven met de belangrijkste stakeholders over het perspectief van de 'blijvers' in Limburg.
- Bijdragen aan en investeren in netwerken voor oplossingen voor de Limburgse agrofood-opgaven.
- Met stakeholders ontwikkelen we een visie op de Limburgse tuinbouw, incl. een uitvoeringsagenda.

3. Limburgse land- en tuinbouw in beeld (6.2.3)

- We ondersteunen educatieve initiatieven op het gebied van de Limburgse agrofood voor scholen.
- We ontwikkelen een communicatiestrategie gericht op het etaleren van koplopers en innovatoren in de Limburgse agrofood.
- We ondersteunen kleinschalige initiatieven die het verhaal van de boer dichterbij de burger brengen.